

have fastholdt sit Forslag og vilde have taget Bistand fra dem, der da havde sluttet sig til det, saa skulde vi have faaet en Debat om dette Spørgsmaal. Jeg har læst baade Romantikeres og Realisters Bøger og sammenlignet dem ogsaa fra et pædagogisk Standpunkt; men jeg gab vide, hvilken Realist's Bog f. Ex. — ja, det er maaske for personligt at gaa ud, saa jeg skal afbryde mig selv her for ikke at føre Diskussionen ud over det nødvendige Personlige, men jeg vil saa i Fortsettelse deraf sige, at jeg har læst mange forskjellige Bærter af forgubede Mænd af den romantiske Skole i Danmark, om hvilke det efter min Mening gjælder, at Faren for Ungdommen ved at læse dem er langt større end den, man nu betegner ved denne eller hin Bog. Naar jeg omtaler det sidste Digterværk af den nævnte Forfatter, taler jeg derom som den, der har, jeg tror dog, nogenlunde kunnet læse det. Jeg taler ikke saaledes om det som visse Folk med saa høi en Flugt, at de ere istand til at bedømme det, de have hørt Tale om, men ikke læst. Jeg vil da sige om dette Værk, der særlig har gjort Epoke, at de, der have læst denne Bog saaledes, at den skulde være et Indlæg for Usædelighed og Irreligiøsitet, have tilvisse faaet et ganske andet Indtryk af den end jeg. Thi jeg kan ikke skjønne rettere, end at, desom Noget lægger den Bog tilside efter at have læst den med Lænsomhed, da maa han — jeg veed ikke, om det har været Forfatterens Hensigt eller ei, det kan jeg ikke sige — efter min Mening have faaet en ganske anden Opfattelse af den Opgave, der er løst gjennem denne Bog. Derom er jeg ganske enig med den høitærede Kirkeminister, at det er et Talent, som tilvisse fortjener at støttes. Hvorhen hans Udvikling fører, om han, hvis hans stræbelige Liv kunde opretholdes, og hans Talent udvikles ved Bistand fra Staten, vilde ende her eller der tilsidt, som Realist eller Romantiker, det veed jeg ikke; men det veed jeg, at han har et Talent, som der skal en mærkvaerdig Aandsvangslyst til at ønske tvunget ned ihædetfor at faae det udviklet. Vi have ikke her i Danmark Naad til at kaste saadanne Mænd tilside, fordi vi af en eller anden Grund ikke billige dette eller hint i et fremkommet Værk. Men den ærede Ordsfører maa nu stille sig ikke blot paa det gamle, jeg kunde sige national-liberale Standpunkt, men langt yderligere til Høire, om han vil, og det nuværende ærede Folkething maa følge ham i disse Spørgsmaal, — derom er jeg overbevist, at saa megen Aandsfrihed og Billighed og saa megen Evne til selv at værgе baade sin Sædelighed og Lænsomhed er der hos det danske Folk, at det ikke vil gaa denne nye Vej, som den ærede Ordsfører idag har anbefalet Folkethinget.

Saa kommer jeg til Theatret. Det ærede Medlem fra Langeland (Brandes) gratulerer jeg. Over Gang han taler her, overraster han, ikke

mig, thi jeg har kjendt ham saa længe, men flere Medlemmer, — nei, jeg vil ikke sige Medlemmer, men den Del af Omverdenen, som bevidst eller ubevidst vil give os et andet Billede af det ærede Medlem. Han fremsætter nu for os en Bøllagelse over, at vore to mest fremragende ældre dramatiske Forfattere, Solberg og Ohlenschläger, blive saa lidt fremstillede paa det kongelige Theater. De ærede Medlemmer fra Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brig) og Aarhus Amts 2den Valgkreds (Sngerslev) omfavne ham for den Udtaalelse. De ærede Medlemmer — ja jeg mener deres Benner — have nu imidlertid bestyret Theatret i en Menneftaalder, og nu skal dette ærede Medlem fra Langeland (Brandes) — jeg tror man har kaldt ham: denne Fremmede — belære de Herrer, som have bestyret Theatret saa længe, om, hvad vor Nationalitet i dette Forhold kræver. Der er naturligvis det Spørgsmaal om disse Forfattere nu ogsaa skulde spilles, selv om der kun var et Par Rækker af 1ste Partet og deraf Halvdelen Rigsdagsmænd, der vilde se paa det. Det er muligt, at det ærede Medlem har Ret — jeg indrømmer, at den Slags Ting kunne ikke afgjøres blot efter den lille Label — men skal Tanken blot være, at Skuespillerne skulle have Dvælsel i at spille dem, saa kunde de jo ogsaa faae det ved Generalprøver, der aldrig blev til Forestillinger, saa sparede Staten de Udgifter ved at spille paa de Aftener. Et er vel imidlertid indrømmet, og det er det Dnskelige i, at disse Forfattere blive spillede, selv med Udsigt til Tab, og at, hvis det kongelige Theater ikke kan gjøre det, vi da, med visse Garantier maaske, kunde tillade Andre at gjøre det. Det Nationale i dette Spørgsmaal skal det ærede Medlem have Tak for at have fremdraget. Der er et andet Spørgsmaal, nemlig Monopolet, som det samme ærede Medlem har skildret med saa levende Farver. Jeg tror, at det Spørgsmaal utvivlsomt fortjener den alvorligste Overveielse, en ganske særlig Overveielse, om det er forsvarligt, at Theatret binder de bedste dramatiske Forfatteres Arbejder saaledes, at det er umuligt for Sekondtheatrene at spille dem og altsaa for den mindre bemidlede Del af de Theatergjængende at blive bekjendte med dem, hvorfor de ofte maa nøies maaske med noget tvivlsomme Ting fra fremmede Steder — jeg vil ikke hermed dømmе ilde derom. Men der er to Sider ved denne Sag. Den første er den æsthetiske Side, hvilken Virkning det vil have paa Befolkningens Udvikling. Derom er der ikke Tvivl, at hvis der var en videregaaende Regel, hvis det stod de forskjellige Theatre frit for at bruge det samme Stykke, om ikke i samme Aar, saa dog skiftevis eller med Mellemrum, saa vilde det være til Gaan i denne Henseende. Men nu selve Forfatterne? Hvorledes vilde deres Stilling blive? Vilde de saa ikke forholdsvis faae saa lidt ved det kongelige Theater for deres Bærter, naar de skulde have